

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. alineja 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ovaj Prijedlog zakona predlaže se istovremeno u "paketu" sa Prijedlogom zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave određeni su zajednički porezi koji se raspodjeljuju između države, općina, odnosno gradova i županija, a to su porez na dohodak i porez na dobit. Porez na promet nekretnina koji je također zajednički porez dijeli se između države i općine, odnosno grada. Županije sada ne sudjeluju u raspodjeli prihoda od poreza na promet nekretnina, no činjenica da one donose prostorne planove i sudjeluju u strateškim infrastrukturnim i drugim projektima od važnosti za županiju, čime svakako na određeni način doprinose razvoju koji se između ostalog odražava i na vrijednost i promet nekretnina na njenom području.

Osnovni cilj prijedloga, odnosno spomenutog "paketa zakona" je poticanje decentralizacije i policentričnog razvoja, te pojednostavljenje poreznog sustava, pri tome ne dovodeći u pitanje porezne prihode državnog proračuna. Pitanja koja se predlažu urediti ovim Prijedlogom zakona odnose se na preraspodjelu navedenih zajedničkih poreza.

Suština prijedloga rješenja je da porez na dobit postaje u cijelosti prihod države, dok bi porez na dohodak pripadao jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz poziciju za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije, kao i do sada. Istovremeno, predlaže se i da porez na promet nekretnina bude zajednički prihod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Kako je sada važećim Zakonom o porezu na dobit propisano da se raspodjela i pripadnost prihoda od poreza na dobit uređuje posebnim zakonom, u okviru gore iznijetog rješenja preraspodjele prihoda od poreza na dohodak i poreza na dobit, nužno je uskladiti i odredbe Zakona o porezu na dobit s rečenim prijedlogom.

Porezni prihodi s naslova porez na dobit u 2005. iznosili su oko 4,9 milijardi kuna, od čega je pripalo:

- općinama 91 milijun kuna;
- gradovima 341 milijun kuna;
- Gradu Zagrebu 1.184 milijuna kuna;
- županijama 173 milijuna kuna;
- Državi 3.105 milijuna kuna.

Planirani ukupni prihodi od poreza na dobit za 2006. godinu iznosi oko 5,7 milijardi kuna, od čega na ime prihoda državnog proračuna otpada oko 4 milijarde. U prvih šest mjeseci 2006. godine prikupljeno je nešto manje od 3 milijarde kuna u državni proračun. Prihode od poreza na dobit karakterizira koncentracija tog poreza na gradove u kojem je sjedište većine velikih tvrtki koje ostvaruju značajnu dobit.

Prihvaćanjem ovog prijedloga Zakona država bi ostvarila 1,7 milijardi kuna više prihode, što bi djelomično nadomjestilo gubitak prihoda s naslova poreza na dohodak. Sve općine, svi gradovi i sve županije u Republici Hrvatskoj, osim grada Zagreba ostvarivale bi oko 770 milijuna kuna manje prihode, međutim povećanjem njihovog udjela u raspodjeli poreza na dohodak ovaj bi se gubitak nadomjestio, tako da bi njihovi realni prihodi bili veći za oko 600 milijuna kuna od dosadašnjih.

Posljedice koje će donošenjem predloženog "paketa" Prijedloga zakona proisteći su što će se značajno pojednostavniti porezni sustav, te će se povećati prihodi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čime će one u okvirima svojih nadležnosti poboljšati kvalitetu obavljanja svojih poslova, te postati fiskalno sposobnije za provedbu razvojnih planova i programa u cilju unapređenja gospodarstva i kvalitete življenja na njihovom području. Povećanjem prihoda općina, gradova i županija te će lokalne i područne samouprave postati fiskalno jače i održivije, konzistentnije u financijskom smislu i s većim kreditnim potencijalom. Na taj način te jedinice će moći dugoročnije planirati svoj razvoj, dok se država rasterećuje smanjenjem transfera prema njima, te se otvaraju veće mogućnosti za usmjeravanje pomoći manje razvijenim jedinicama lokalne samouprave koje niti ovim prijedlogom neće značajnije povećati svoje prihode.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona nije potrebno u proračunu Republike Hrvatske osigurati dodatna sredstva.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT

Članak 1.

U Zakonu o porezu na dobit («Narodne novine», br. 177/2004. i 90/05.) u Članku 1. stavak 2. mijenja se i glasi:

"(2) Porez na dobit prihod je državnoga proračuna."

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

“(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, porezni prihodi s naslova poreza na dobit koji se ostvare na području posebne državne skrbi i području jedinica lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskih područja određenim prema posebnom zakonu, prihodi su jedinica lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi, odnosno jedinica lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskog područja.”

Članak 2.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 14.a Zakona o područjima posebne državne skrbi ("Narodne novine", br. 44/96., 57/96., 124/97., 78/99., 73/00., 87/00., 127/00., 94/01., 88/02., 42/05. i 90/05.) i odredba članka 7.c Zakona o brdsko-planinskim područjima ("Narodne novine", br. 12/02., 32/02., 117/03, 42/05. i 90/05.).

Članak 3.

Ovaj Zakon objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. siječnja 2007. godine.

OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT

Uz članak 1.

Ovim člankom mijenja se članak 1. stavak 2. Zakona o porezu na dobit, prema kojoj odredbi porez na dobit postaje u cijelosti prihod države, odnosno državnog proračuna. Novim stavkom 3. koji se dodaje, iznimno od toga porezni prihodi s naslova poreza na dobit ostvareni na području posebne državne skrbi i području općina i gradova koje imaju status brdsko-planinskog područja (prema Zakonu o brdsko-planinskim područjima) postaju prihod jedinica lokalne samouprave na tim područjima, kako je to i dosada bilo propisano Zakonom o područjima posebne državne skrbi i Zakona o brdsko-planinskim područjima.

Uz članak 2.

Obzirom na odredbu novog stavka 3. članka 1. ovoga Zakona, ovom odredbom stavljaju se van snage odredbe Zakona o područjima posebne državne skrbi i Zakona o brdsko-planinskim područjima koje su i do sada propisivale da općinama i gradovima na području posebne državne skrbi kao i brdsko-planinskim područjima pripada porez na dobit ostvaren na tim područjima.

Uz članak 3.

Ovom odredbom se propisuje vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona, na način da se njegova primjena predlaže od 1. siječnja 2007. godine. Naime, kako je izrada i donošenje proračuna države, jedinica lokalne samouprave i županija u tijeku ili su isti već doneseni za slijedeću godinu, primjena zakona odgađa se do 2007. godine. Obzirom na promjene u pogledu poreza na dobit koje bi se prema Prijedlogu imale primjenjivati od 2007., u postupku pripreme i donošenja proračuna za 2007. ove izmjene zakona treba imati u vidu.

V. ODREDBE ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Zakon o porezu na dobit (NN br. 177/2004. i 90/05)

"Članak 1.

- (1) Porez na dobit utvrđuje se i plaća prema odredbama ovoga Zakona.
- (2) Raspodjela i pripadnost prihoda od poreza na dobit uređuje se posebnim zakonom."

Odredba Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN br. 44/96., 57/96., 124/97., 78/99., 73/00., 87/00., 127/00., 94/01. i 88/02., 42/05. i 90/05.) koja se briše:

"Članak 14. a

Porezni prihodi s naslova poreza na dohodak i poreza na dobit koji se ostvare na području posebne državne skrbi, a prema članku 45. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, br 117/93., 69/97., 33/00., 73/00., 127/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02. i 147/03.) pripadaju državnom proračunu, prihodi su jedinica lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi."

Odredba Zakona brdsko-planinskim područjima (NN br. 12/02., 32/02., 117/03., 42/05 i 90/05) koja se briše:

"Članak 7.c

Porezni prihodi s naslova poreza na dohodak i poreza na dobit koji se ostvare na području jedinica lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskih područja, a prema članku 45. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, br. 117/93., 69/97., 33/00., 73/00., 127/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02. i 147/03.) pripadaju državnom proračunu, prihodi su jedinica lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskog područja."